

roko" Japonski na Koreji, z ozirom na Mandžurijo. Rusiji pa ni treba siliti v Mandžurijo, ker jej itak ne odide, marveč zamore hladno čakati, kako se razvijejo stvari v Kitajski. V zadnjem času se je baje začel zopet oglašati nevarni general Tungfushiang. O njem se čuje, da ima pripravljenih 11.000 dobro izurjenih vojakov, s katerimi hoče nastopiti proti tujcem. A na katere najbolj meri njegova jeza, o tem se ne pove nič gotovega. Vsekako se odloči tako ali tako položaj na Kitajskem že to pomlad.

Obrtnija.

Zavarovanje delavcev za slučaj starosti ter invaliditete.

Izvršitev tistih socialnih uredb, s katerimi se hoče delavcem zagotoviti in utrditi njihova eksistenca, je postala jako pereča in nujna, ali umevno je, da delodajalci tej zadevi niso posebno naklonjeni. Vzrok temu je dejstvo, da so pri zavarovanju delavcev zoper nezgode, kakor smo pojasnili v predidocih člankih, naredili ravno tako žalostne izkušnje, kakor pri bolniških blagajnah.

Vender se mora priznati, da so delodajalci v naši državi zavarovanju delavcev še veliko bolj naklonjeni, kakor delodajalci na Francoskem ali na Angleškem, ali seveda imajo pri tem svoje želje in slovenski delodajalci se s tem popolnoma strinjamo. Ker se kaže, da utegne ta zadeva v državnem zboru že v doglednem času priti na razpravo, naj nam bo dovoljeno, da delodajalci tudi pred slovenskim občinstvom obrazložimo svoje želje, kar je toliko potrebnejše, ker se kmalu ne bo nihče več upal v slovenskih listih kaj pisati, kar ni v popolnem soglasju z zahtevami socialnih demokratov ali krščanskih socialstov.

Zavarovanje delavcev za starost in invaliditeto je doslej izvedeno v jedni sami državi in to je Nemčija. To se je zgodilo že leta 1889., a dotični zakon je bil revidiran in izpopolnjen leta 1899. Kako dobrodejno ta zakon vpliva, se razvidi najbolje iz dotičnih števil. Po približnem računu je bilo lani v Nemčiji okroglo 13 milijonov ljudi zavarovanih. Začetkom leta 1900. so zavarovalnice plačevale že 324.319 osebam invaliditetne rente 195.133 osebam starostne rente.

Do konca lanskega leta je bilo vseh izdatkov 402 milijona mark in sicer se je izdalo leta 1898. 69 milijonov, leta 1899. pa 79 milijonov. Povprek je znašala vsaka invaliditetna renta $130\frac{3}{4}$ mark, vsaka starostna renta pa $140\frac{8}{10}$ mark.

Posebno dobro se je tudi obneslo skupno delovanje bolniških blagajen in zavarovalnic zoper nezgode. Zavarovalnice za starost ter invaliditeto so same plačale 7 milijonov mark za oskrb bolnikov.

Na svetu razen Nemčije ni države, v kateri bi bilo zavarovanje za starost ter invaliditeto obligatorično in zakonito organizirano. To daje Nemčiji neko posebno stališče. Vender se mora priznati, da se tudi drugod

vrše priprave za legislatorno ureditev tega vprašanja, ki postaja od dne do dne bolj pereče.

Tudi v Avstriji se že nekaj let sem pretresa vprašanje o zavarovanju za starost ter invaliditeto. Sprožila se je ta stvar že pred desetimi leti v poslanski zbornici. Dne 22. aprila l. 1891. se je obrtnemu odseku odkazal predlog poslanca Pradeja in tovarišev, s katerimi se je izrekla zahteva, naj se čim prej mogoče predloži zbornici zakonski načrt glede zavarovanja delavcev za slučaj starosti ter invaliditete, a šele poldrugo leto potem je obrtni odsek predložil zbornici svoje poročilo o tem predlogu. Poročevalec, poslanec dr. Gross je tedaj s posebnim povdarkom opozarjal, da je treba posebne previdnosti glede pridobitve sredstev za tako zavarovanje. Izjavil je, da zadene breme zavarovanja celo produkcijo, za razdelitev prispevkov mej delodajalci in delojemalci ni tolikega pomena zakonitna določitev razmerja mej njihovimi prispevki, kakor vsakokratka konjunktura v boju za mezde, zakaj o tem ni dvoma, da bodo delodajalci skušali odvaliti kolikor mogoče tega novega bremena na delavce, delavci pa na delodajalce. Naša produkcija, je rekel takratni poročevalec, je pa tako otovorjena z javnimi bremenmi, da zamore že zaradi teh in brez ozira na v obče neugodnejše produkcijske razmere v naši državi le z velikimi težavami konkurirati z inozemstvom. Ako se uvaža, da je morala naša produkcija pred leti prevzeti sicer neizogibno ali za to vender jako težko breme za zavarovanje za slučaj bolezni in zoper nezgode, potem se mora priznati, da je pri nadaljnjem obremenjenju produkcije potreba največje previdnosti, in da se mora to obremenjenje brezpogojno omejiti na najpotrebnejšo mero.

Kmetijstvo.

Kako naj se izpraznjene vinske sode pravilno shrani.

Ko se je iz soda, barigle, polovnjaka ali pa sodčka vino potočilo, in ima potem dalje časa prazen ostati, mora se ga pravilno shraniti do zopetne napolnitve. Ako se to ne stori, se taka posoda prav lahko tako pokvari, da zadobi vino pri zopetni napolnitvi, v njej kaj neprijetni duh ali recimo kar naravnost, kaj neprijetni smrad po plesnobi, katera se v njej (v posodi) ugnjezi. Tako po plesnobi smrdeče vino imenujemo s kratka bomfasto vino. Ne more biti večje strokovne sramote za pridelovalca vina, kakor tudi za gostilničarja, kakor je ta, ako se v njegovi kleti tako bomfasto vino nahaja. Le malo manjša sramota pa je, ako se nahaja v kleti jednega ali drugega po puščobi soda smrdeče vino.

Bomfasto vino, kakor tudi po puščobi dišeče, dokazuje le ali popolno strokovno nerazumnost dotičnega gostilničarja, ali pa dokazuje tako vino skrajno nebrižnost, zanikernost glede ohranitve prazne vinske posode. Edino prava shramba vinske posode, bodi si sodov, barigel, po-

lovnjakov ali pa sodčekov je ta: Sod, kateri ima vratca, se koj po izpraznjenju odpre, spravi se iz njega gošča kar se je še v njemu nahaja, in potem se pošlje vanj jednega človeka s primerno kletarsko krtačo in šešlo. Pomagač mu v sod vlije škaf čiste vode, mož v sodu pa s pomočjo šešle okolo in okolo soda vodo omeče, da ga tako splahne. Ob enem ko s pomočjo šešle sod splahnuje, pa ga tudi s krtačo čez in čez prav dobro odrgne. Ko postane voda grda, kalna, spolje se jo s šešlo skozi vratca v podstavljeni škaf in pomočnik mu vlije drugi škaf čiste vode v sod. S pomočjo šešle in krtače porabi sod pereči človek to drugo vodo ravno tako kakor prvo, in tako se ponavlja vlivanje čiste vode v sod in drgnjenje istega toliko časa, dokler ne pride iz soda tako čista voda, kakoršno se je vanj vlilo. Porabiti se mora toraj za to tri, štiri, da tudi do osem škafov vode. Ko je sod tako popolnoma čisto opran, spolje se zadnjo vodo iz njega, in človek se splazi vun. Čez dva ali tri dni pobere se vodo, kolikor se jo je nabralo na vampu soda s pomočjo gobe (šponge) ali pa čiste rute ven, in sod se zakadi prav dobro z žveplenim dimom, ter zapre in zabije. Zakadi se pa sod najpripravnejše tako-le: Vzame se po velikosti soda eno ali pa tudi dve tršici kletarskega žvepla, in sicer takega brez nanj potrošenih cvetlic, ker cvetlice so le sleparija, družega nič. Tako kletarsko žveplo ima tudi gospod Perko v Novem mestu v zalogi. Žveplene trščice se položi čez kos opeke žlebnika, v sredi se jih zažge, ter hitro v sredo vampa soda porine. Vratca se koj potem zapre, veho zabije.

Čez vsake dva meseca se mora potem zakajenje ponoviti. Zato pa ni treba soda odpirati, ampak zakadi se ga s kadilnico (kakoršne gosp. Küssel v Novem mestu izdeluje) ali pri vehi ali pa pri čepu ter zopet zabije. Ko se misli pa tak sod z nova z vinom napolniti, se ga mora odpreti, kak dan odprtega pustiti, da se izrači, potem pa more zopet človek vanj, da ga s čisto vodo, kletarsko krtačo ter šešlo popolnoma izpere, ker sicer bi vanj natočeno vino po žveplu smrdelo.

To je edino prava shranitev vinskih sodov. V tako shranjenih sodih ne bo vino nikoli bomfasto in tudi ne pusto postalo. Vsaka drugačna shranitev je napačna. Barigle, polovnjake in sodčke, kateri vrata nimajo, shranjuje se ravno tako, le s tem razločkom, da se jih, ker človek vanje zlesti ne more, ker vrata nimajo, s čisto vodo toliko časa kota (plajha), da izteče iz njih popolnoma čista voda. Čez dva ali tri dni se jih pa s pomočjo kadilnice z žveplom dobro zakadi ter zabije.

Poučni in zabavni del.

Julija.

Spisal Josip S.
(Konec.)

Premetaval sem se po postelji in šele proti jutru zatisnil trudne oči in sanjal lepe sanje o Juliji. — Zopet se je globoko zamislil. Kar vstane in reče:

„Tako, dragi moj! dovolj za danes, precej pozno je, zmračilo se je že popoldne. Na svidenje, torej jutri!“

Odšel je domov, jaz pa sem nemo zrl za njim, dokler ni zginil za ovinkom. Kako blag se mi je zdel ta mož! In vender je moral že veliko trpeti, vsaj tako pogosto vzdihne, kako je nesrečen. Neizrečeno me zanima povest njegovega življenja. Gotovo me čisla kot prijatelja, vsaj mi zaupa takorekoč ves roman svojega življenja. Nestrpno sem pričakoval naslednjega dne.

Sešla sva se zopet. Opomnil sem ga takoj, da sem zelo radoveden, kaka usoda je zadela pozneje njega in Julijo. Bridko se je nasmehnil — ali moji radovednosti, ali pa — žalnim spominom.

Nekaj trenutkov sedela sva molče pred hišo mojega očeta. Mati nama prineso latvico kislega mleka in hleb svežega rženega kruha.

„O te muhe, kako so nadležne!“ nagovore naju mati. „Gotovo bomo imeli kmalu deževno vreme“. Tako so prerokovali mati, oče pa je prišel mimo oprtan z gnojnim košem.

„Le privoščete se tega-le, gospod doktor! Ob taki vročini, kakor je danes, se kaj prileže tako-le mleko; ej, to pohladi bolj, ko vsako vino. No, sedaj moram pa kar hiteti v vinograd. Tako je tako; reveži smo, delati moramo, da se pošteno preživimo. Ta-le naš Radivoj pa pravi, da morajo z glavo, tudi trpeti — no si pa mislim: vsi smo ustvarjeni za trpljenje. Tako je tako, da trpimo na tihem“.

Tako je modroval dobri oče, odhajaje s težkim košem oprtan v vinograd.

Sedaj sva bila s Franom sama.

„Saj vem“, tako je pričel Fran, da bi rad čul nadalje mojo povest. Poslušaj tedaj:

Od kar sem tedaj zadnjič govoril ž njo, zdelo se mi je, da mi je njena družba potrebna. Vse je bilo prazno in pusto, ako kateri dan nisem občeval ž njo. Čutil sem, da jo ljubim — ljubim vroče, z žarom prve ljubezni. Predmet mojemu premišljevanju je bila sedaj — Julija. Polastila se me je globoka otožnost, ljubil sem samoto. Rad sem pohajal v samotni gozd, kjer sem nemoten sanjal o njej. O blaženi trenutki mlade sreče! kako urno ste minili in ne povrnate se nikdar.

Spomniti se nisem smel trenutka, ko se nama bo treba posloviti. Kako bom potem zapuščen, kadar me ostavi to ljubljeno bitje! Od dne do dne sem bil otožnejši.

Bilo je, ako se ne motim, nekako koncem avgusta, in krasno poletno jutro. Zopet sem hodil sam po temnem gozdu in mislil — mislil na Julijo. Kar bi pa najmanj pričakoval, je sedaj, Julija sama, s knjigo v roki je stopila pred me. V grozni zadregi pozdravil sem jo hitro.

„Kaj Vam je, gospod Fran?“ nazvala me je s krstnim imenom, „jako otožni ste danes, a ne samo danes, že več časa opažam to na Vas“?

Izgovarjal sem se, da nisem popolnoma zdrav.

„Ne tajite mi!“ izpregovorila je skoraj strogo, „Vas muči nekaj, že večkrat sem Vas videla takega.“